

Flere malkninger: Nogle har ikke ledig staldkapacitet og vil måske derfor overveje at malke tre gange for at øge produktionen. Men husk, at også denne ændring medfører flere omkostninger, som skal dækkes ind af den ekstra indtægt. Ellers er det ikke lønsomt. Arkivfoto.

Farvel kvote – hvad så?

Ny tid: Farvel til kvoterne motiverer til at øge produktionen, men giver også en ny tilgang til at optimere bedriftens økonomi. Nu skal der optimeres i forhold til markedspriserne og ikke kvoten.

Af chefkonsulent Susanne Clausen, SEGES

Mælkekvoten er væk, og dermed bliver det økonomisk attraktivt at øge mælkeproduktionen. I den forbindelse skal man huske, at ikke kun mælkeindtægten stiger. Det gør nogle af omkostningerne også. Derfor handler det fremover om at optimere på marginalen. Det vil sige, at vurdere om de marginale ind-

tægter overstiger de marginale omkostninger. Ved mere langsigtede tiltag er det helt afgørende at inkludere risici i sin vurdering.

Tomme båse fyldes op igen

Der er blevet slagtet mange køer i efteråret 2014, og nogle står derfor med ledig kapacitet. Det giver mulighed for at producere mere mælk i

den eksisterende staldkapacitet og øge mælke- og kødindtægterne. Det er dog ikke kun indtægterne, som stiger. Det samme vil stykomkostningerne og nogle af de kontante kapacitetsomkostninger – typisk omkostninger til energi og vedligehold og måske også arbejdskraft. Derudover skal man være opmærksom på, at man binder mere kapital i besætningen, som også skal for-

rentes. Trods disse stigninger i omkostningerne vil dog som regel oftest være god økonomi i at fylde de tomme pladser op.

Malke tre gange

Nogle vil ikke have ledig kapacitet og dermed mulighed for at sætte ekstra køer ind i stalden. De vil måske overveje at malke tre gange. En tommelfinger regel siger, at det derved er muligt at øge køernes mælkeydelse med omkring 10 procent. Det vil give mulighed for at øge mælkeindtægten, men ligesom ved

anbefalinger

- 1 Anvend aktuelle priser når du skal vurdere effekten af kortsigtede tiltag som eksempelvis tre gange malkning eller højere foderniveau. Du kan hurtigt ændre din beslutning.
- 2 Anvend forventede priser for langsigtede tiltag herunder byggeri til flere køer.
- 3 Husk at beregne din følsomhed ved ændringer.

opfyldning af tomme båse vil nogle af omkostningerne stige, nemlig omkostninger til:

- Foder, som følge af at køerne yder mere.
- Arbejdskraft, da dyrene skal malkes en gang mere i døgnnet.
- Energi og vedligehold af malkeanlægget da det skal malke en gang mere i døgnnet.

Bygge om eller bygge til flere køer

Nogle vil kunne udvide besætningen ved enten at bygge om eller ved at bygge til stalden og dermed få plads til lidt flere køer. Det vil øge mælke- og kødindtægten, men også her vil omkostningerne stige. De omkostninger, som vil stige, er:

- Stykomkostningerne vil stige forholdsmæssigt.
- De kontante kapacitetsomkostninger. Her vil stigningen afhænge af de individuelle forhold på bedriften, og hvor stor en udvidelse der er tale om.
- Forrentning af besætningen da der bindes mere kapital i denne.
- Afskrivning og forrentning af den investering, man har foretaget.

Erstatte kvier med køer

På det seneste er der kommet

stor opmærksomhed på økonomien i at reducere antallet af kvier og øge antallet af køer i det eksisterende anlæg og dermed producere mere mælk på den samme miljøgodkendelse. Regnestykket for økonomien i dette tiltag er lidt mere kompliceret, men simuleringer viser, at der kan være meget store økonomiske fordele forbundet med dette – især for besætninger, som ikke har behov for at skifte hårdt ud i besætningen. Har man modsat behov for at skifte meget ud som følge af dårlig reproduktion og/eller dårlig sundhed, er gevinsten væsentlig mindre. Det gode råd er derfor først at sætte ind på at forbedre disse områder og dernæst erstatte kvier med flere køer.

Økonomien i, at forbedre reproduktionseffektiviteten og sundheden er også lidt mere kompliceret, men også her viser simuleringer, at der er rigtig god økonomi i at forbedre disse områder. Den økonomiske gevinst er nu blevet endnu større, eftersom det ikke længere er nødvendigt at investere i mere kvote til den ekstra mælk.

Ny tilgang til at optimere sin økonomi

Før kvotebørsen blev indført i

1997, blev mælkeknoten oftest set som den mest begrænsende faktor for produktionen. Derfor optimerede man typisk økonomien i forhold til kvoten. Til trods for kvotebørsens indførelse og dermed bedre mulighed for at øge kvoten har mange fortsat holdt fast i at optimere i forhold til mælkeknoten. Den skulle i hvert fald udnyttes. Sådant er det ikke længere. Nu må og skal man optimere i forhold til markedspriserne – med andre ord se på om det kan betale sig at producere de ekstra kg mælk. Det handler om at optimere på marginalen. Er de marginale indtægter ved en given indsats større end de marginale omkostninger, vil der være økonomi i at gennemføre tiltaget. Er de marginale indtægter

derimod mindre end de marginale omkostninger, er det økonomisk bedst at droppe tiltaget.

Priserne på mælk, kød og foder har stor betydning for de marginale indtægter og omkostninger ved et tiltag. Så hvilke priser skal man anvende? Ved de helt kortsigtede tiltag som eksempelvis tre gange malkning eller højere foderniveauet bør man anvende de aktuelle priser, fordi det umiddelbart er nemt at ændre sin beslutning og gå tilbage til at malke to gange eller til at sænke foderniveauet. Ved de mere langsigtede beslutninger skal man anvende forventningerne til de gennemsnitlige priser i investeringsperioden. Samtidig må man vurdere, hvor følsomt resultatet er i forhold til ændringer i prisforholdene. Sidst men ikke mindst er det vigtigt at vurdere, hvor sårbar man er over for udsving i priserne i løbet af perioden. Det kan være, at tiltaget er økonomisk fornuftigt ved det forventede gennemsnitlige prisniveau i perioden, men, at man har svært ved at klare de år, hvor prisforholdene er ugunstige. Det kan betyde, at tiltaget måske alligevel skal droppes.

Figur 1

Figur 1. De årlige omkostninger til kvote gennem årene ved køb på kvotebørsen. Omkostningerne ved at øge produktionen med ét kg mælk har i gennemsnit har været omkring 50 øre.

